

## Referenties en meer lezen

- Blaß G. & Emmerich F.J. (2018) Minerale der Vulkaneifel, DVD, Privé-uitgave F.J. Emmerich, Keulen.
- Kreemer C., Blewitt G., Davis P.M. (2020) Geodetic Evidence for buoyant mantle plume beneath the Eifel volcanic area, NW Europe. *Geophysical Journal International*, Vol. 222, Augustus, p. 1316-1322.
- Schüller W. (2005) Mineraliensammeln in der Eifel, Die Graulai – "Drunter und Drüber" feiner Gesellschaften. *Lapis*, Jg. 30 (9), p.p. 20-27, Christian Weise Verlag, München.
- Schüller W. (2011) Neufunde aus der Eifel (5), 2008-2011: "König der Gipse" in der Graulai. *Lapis*, Jg. 36 (5), p.p. 38-45, Christian

Weise Verlag, München.

- Ternes B., Flörkeit – ein neuer Zeolith und seine Begleiter am Bellerberg-Vulkan. *Lapis*, Jg. 35 (10), 2010, p.p. 28-29, Christian Weise Verlag, München.

## Websites

- Geopark Vulkaneifel in Daun, [www.geopark-vulkaneifel.de](http://www.geopark-vulkaneifel.de)
- Mineralienatlas, [www.mineralienatlas.de](http://www.mineralienatlas.de)
- Mineralogy Database, [www.mindat.org](http://www.mindat.org)
- Smorf Crystal Models, [www.smorf.nl](http://www.smorf.nl)
- Tomeik Minerals, [www.tomeikminerals.com](http://www.tomeikminerals.com)

## Boekbespreking

**Stadsfossielen Kijk waar je loopt!**, door Jelle Reumer. Vernieuwde en uitgebreide uitgave. 160 pp. 228 afb. Historische Uitgeverij, 2020. ISBN 9789065540676. Maten 24 cm x 14 cm x 1,3 cm; gewicht 354 gram. Prijs: 24,50 euro.

Als je de nieuwe editie van het boek, dat als een speciale aanbieding aan de GEA-donateurs werd aangeboden, in handen krijgt, vallen een aantal dingen op.

Als eerste valt op dat de auteur ervoor heeft gekozen een nieuwe titel en een nieuwe foto op de cover te plaatsen. De foto wordt uitvoerig besproken in hoofdstuk 9: *Raadsels*. Door de ondertitel 'Kijk waar je loopt!' blijft het boek verbonden aan de eerste uitgave, maar de nieuwe editie is duidelijk anders.

In het hoofdstuk *Vooraf* geeft Reumer aan dat een deel van de 'vindplaatsen' door verbouwingen zijn verdwenen, zoals de vloer met fraaie zee-egels in het Utrechts Hoog Catharijne. Jammer dat geen enkele fossielverzamelaar aanspraak heeft kunnen maken op een tegel of een deel van een tegel. Maar daarvoor in de plaats zijn er, zelfs vanuit Antwerpen en Gent, tips gekomen over foto's van andere vindplaatsen voor een mogelijke tweede editie van het boek. Die tweede editie is nu verschenen. In deze nieuwe druk is gebruik gemaakt van witter papier waardoor de afdruk van de foto's iets verbeterd lijkt te zijn. De kwaliteit van het bindwerk en verder de druk van het boekje is prima.

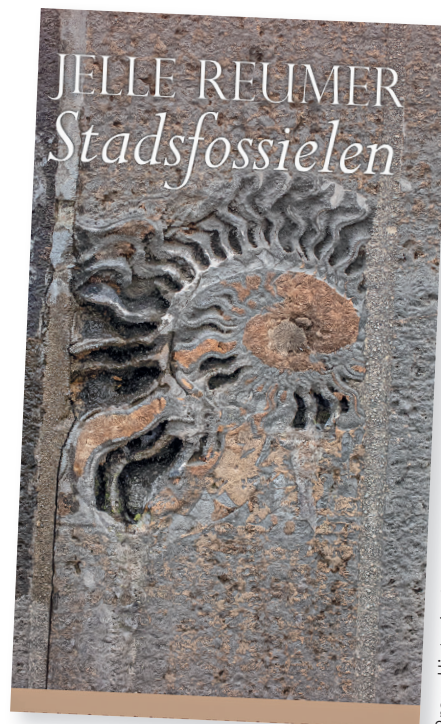
Als tweede valt op dat het aantal bladzijden met 24 pagina's is toegenomen en het aantal foto's met 64. Juist de toename van het aantal foto's maakt het waard de nieuwe editie van het boek aan te schaffen. Immers, het verzamelen van fossielen tijdens stadswandelingen, gebeurt door het aanleggen van een collectie van foto's.

Als derde valt op dat in de hoofdstukken de locaties binnen "de vindplaatsen" (lees steden) behoorlijk zijn uitgebreid. Zo is het hoofdstuk *Sponzen en wolfspoten* van drie pagina's met twee foto's uitgebreid tot vijf pagina's met daarin tien foto's, waaronder drie uit Gent en Vilvoorde. Maar het boek blijft begrijpelijkerwijs incompleet, schrijft Reumer in zijn *Vooraf*. Indirect geeft de

auteur daarmee aan de amateurs en vakgenoten de opdracht om beter te kijken naar kunst- en bouwwerken in de stad en vervolgens meer foto's van fossielen te gaan verzamelen. Gezien de periode (december 2020) waarin het boek is verschenen, een tijd waarin door het coronavirus reizen naar buitenlandse vindplaatsen onmogelijk is, is het een mooie tijd om fossielen te 'zoeken' in het eigen land.

Als vierde valt op dat de auteur ervoor heeft gekozen om de geologische tijdschaal in de vorm van een uitgebreide figuur toe te voegen, waardoor er een betere relatie wordt gelegd met de daaropvolgende hoofdstukken. Een verbetering ten opzichte van de eerste editie is het feit, dat de auteur voor sommige hoofdstukken ondertitels gebruikt met de namen van de in dat hoofdstuk te bespreken fossielen. Er wordt zo een betere relatie gelegd met de gepresenteerde fossielen in hoofdstuk 2. Dat hoofdstuk geeft een klein "college" over fossielen met mooie illustraties uit het boek *Kunstformen der Natur* van Ernst Haeckel (origineel antiquarisch te koop voor rond de 4000 tot 5000 euro!). Voor de recensent, die zich meer heeft toegelegd op mineralen maar fossielen ook interessant vindt, is het een leerzame samenvatting van het verzamelgebied van fossielen.

"Het boek is geen wandelgids", aldus Boekschoten in een recensie van de eerste druk in *Gea*, maar het



Bron: Historische Uitgeverij





▲ Afb. 1. Rotterdams Postkantoor. Foto: F. Eveleens via Wikimedia Commons CC BY 3.0.

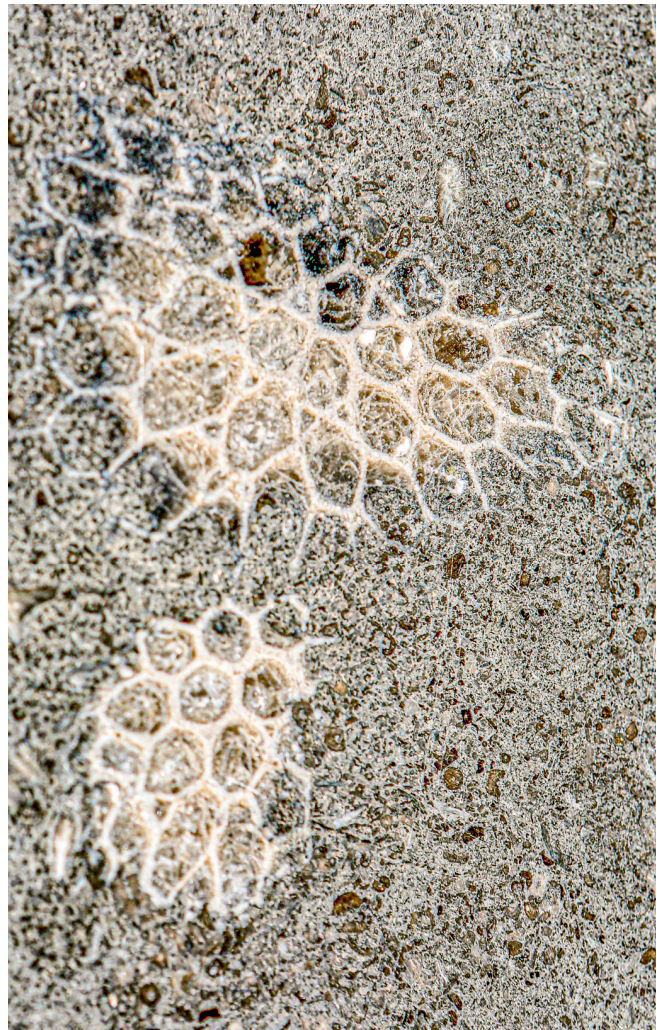
leidt je wel naar onverwachte plekken in Nederland en brengt je tevens in aanraking met geologie. Het kan beschouwd worden als een bijzondere reisgids, waarmee je zelf je route kunt bepalen. Jammer is dat Reumer zijn vraag op pag. 51 van de eerste druk met betrekking tot het leegstaande postkantoor in Rotterdam, dat geheel is opgetrokken uit Kirchheimer Muschelkalksteen, in de tweede uitgave nog niet kan beantwoorden (afb. 1). Het is te hopen dat het Rotterdamse postkantoor openbaar toegankelijk blijft en de vloer met de grote *Orthoceras* te bewonderen blijft. Met betrekking tot Van Deinze corrigeert Reumer zichzelf dat eigenlijk dr. Willemse de eerste stadspaleontoloog was. Hij publiceerde al in februari 1971 over dit onderwerp in de ANWB Kampioen.

In het boek laat Reumer zien zelf ook op ontdekkings- tocht te gaan, gelet op het hoofdstuk 9 getiteld *Raadsels*. Hij ziet zichzelf als een soort van detective, die zowel op straat als in zijn correspondentie met vakgenoten en amateurs probeert inspiratie te putten voor het uitbrengen van een tweede druk. Hieruit blijkt dat wetenschap en amateurs goed kunnen (moeten?) samenwerken, iets dat in dit boek bijzonder goed is uitgevallen.

Wetenschappers kunnen immers niet overal zijn en hebben voor waarnemingen foto's van amateurs nodig. Op pagina 151 in hoofdstuk 9 lezen we dan ook een uitnodiging tot het doen van dergelijk onderzoek: *"More research is needed"*.

Laten we met elkaar ervoor zorgen dat een derde uitgave van het boek snel nodig is! Om hiertoe een aanzet te geven, toon ik een afbeelding van een door mij gevonden fossiel koraal in Belgisch hardsteen uit het Carboon. Dit koraal is te vinden in de pui van het restaurant-hotel "De Mauritz" in Willemstad (afb. 2).

Jammer dat er achter in het boekje weer geen (beperkt) plaatsnamenregister is opgenomen, dat het gemakkelijker zou maken het boekje te gebruiken als je op pad gaat in een stad. De schrijfstijl is weer des Reumers: het is hier en daar onderhoudend en humoristisch geschreven en het leest prettig. Het prikkelt om met het boekje, waarin achter in een meetlat afgedrukt is, op stap te gaan. Het boekje is daarvoor klein en licht genoeg om mee te nemen. Het is een boekje dat je het liefst eerst helemaal uitleest voordat je het meeneemt op zoek naar stadsfossielen.



▲ Afb. 2. Korallen in arduin. Toegang van het hotel-restaurant De Mauritz in Willemstad. Foto: Hans van 't Zelfde.

### Literatuur

- Boeschoten, B. (2017) Boekbespreking *Gea*, vol. 50/1.
- Reumer, J. (2017) *Kijk waar je loopt! Over stadspaleontologie*. Historische Uitgeverij, Groningen.

Hans van 't Zelfde  
voorzitter.gea@gea-geologie.nl